

Uchwała nr .....
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Przemyskim na
lata 2022 - 2026

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie
powiatowym (Dz.U. z 2022 , poz. 1526),w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy
z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249)

**Rada Powiatu Przemyskiego
uchwała, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Przemyskim na
lata 2022 – 2026, stanowiący załącznik do uchwały

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Przemyskiego

§ 3

Nadzór nad wykonaniem uchwały sprawować będzie Komisja Spraw Społecznych,
Edukacji i Kultury Rady Powiatu Przemyskiego

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu

Jan Pączek

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Przemysku

mgr Jolanta Dobłońska

Rada Powiatu
Ewa Kaczmarska
RZ-P-154

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Powiatu Przemyskiego w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Przemyskim na lata 2022 – 2026.

W związku z wynikającym z przepisów art. 6 ust.3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz.1249) obowiązkiem opracowania i realizacji na szczeblu powiatowym powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle przedkłada się do zatwierdzenia przez Radę Powiatu Przemyskiego Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Przemyskim na lata 2022 – 2026.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Przemyśle

mgr Jolanta Jabłońska

Załącznik do Uchwały .....
Rady Powiatu Przemyskiego
z dnia .....

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W PRZEMYŚLU
PLAC DOMINIKAŃSKI 3
37-700 PRZEMYŚL

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE PRZEMYSKIM
NA LATA 2022-2026**

PRZEMYŚL
2022

Spis treści

I	Przemoc w rodzinie	2
I.1	Definicja	2
I.2	Główne cechy przemocy w rodzinie	3
I.3	Rodzaje i formy przemocy	3
I.4	Cykle przemocy	4
II	Zjawisko przemocy w rodzinie	4
II.1	Czynniki ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie	4
II.2	Cechy osób uwikłanych w relacje rodzinne oparte na przemocy	5
II.3	Konsekwencje przemocy w rodzinie	5
II.4	Charakterystyka osób stosujących przemoc w rodzinie	6
III	Przemoc w rodzinie w świetle obowiązujących przepisów prawa	8
IV	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim w latach 2017 – 2019 – analiza danych opracowana przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach	8
IV.1	Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w Powiecie Przemyskim	9
IV.2	Procedura „Niebieskiej Karty” – analiza danych	13
IV.3	Osoby stosujące przemoc w rodzinie w Powiecie Przemyskim – analiza danych	14
IV.4	Statystyka rodzajów przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim	15
IV.5	Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych oraz doświadczeń Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach	16
IV.6	Klienci stacjonarni Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach pochodzący z terenu Powiatu Przemyskiego	17
V	Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielenie skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	19
VI	Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2019 – 2021	23
VII	Cele programu	24
VIII	Obszary działań	26
IX	Przewidywane efekty realizacji Programu	26
X	Realizatorzy i partnerzy	27
XI	Monitorowanie Programu	27

Wstęp

Rodzina stanowi taki system wewnętrznych relacji i powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze. Każda zaś zmiana wpływa na cały ten system. Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie tego systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań nie tylko w stosunku do osób doświadczających przemocy w rodzinie, ale i do osób stosujących przemoc. Problem przemocy w rodzinie dotyczy osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz osoby zależne: dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne ze względu na starość czy chorobę. Ofiarami są także mężczyźni, którzy obecnie coraz częściej sygnalizują ten problem.

Przemoc jest zjawiskiem, które można rozpatrywać w perspektywie zarówno psychologicznej, jak i prawnej oraz moralnej. Wydaje się jednak, że dla zrozumienia sytuacji w rodzinie, w której krzywdzi się jej członków, najistotniejsza jest perspektywa psychologiczna objawiająca się w cierpieniu i krzywdzie osób doznających przemocy oraz zwracająca uwagę na zasadniczą rolę wsparcia i pomocy innych osób w radzeniu sobie z tym trudnym problemem.

I. Przemoc w rodzinie

I.1 Definicja

Przemoc definiuje się najczęściej jako wszelkie zachowania brutalne, naruszające wolność osobistą człowieka, nieliczenie się z jego dobrem. Podkreśla się przy tym dwa podstawowe warunki, które muszą zaistnieć, aby można było mówić o przemocy. Po pierwsze, przemoc służy przede wszystkim realizacji celów sprawcy. Po drugie, przemoc jest działaniem możliwym wtedy, kiedy istnieje nierównowaga sił, jest nadużyciem własnej przewagi fizycznej lub społecznej po to, aby wymusić na drugim człowieku określone zachowanie.

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna stanowi świat egzystencji człowieka, jest miejscem intymnym, miejscem odczuwania emocji oraz środowiskiem, gdzie człowiek uczy się i przeżywa więzi z bliskimi sobie osobami. Rodzina to miejsce, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia. Przemoc w rodzinie niszczy ten porządek, prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia społecznego, norm moralnych i prawnych oraz prowadzi do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do zagrożenia zdrowia i życia. Jest to jeden z ważnych problemów społecznych ze względu na swoją powszechność oraz dużą szkodliwość indywidualną, rodzinną i społeczną. Dobrostan rodzin jest interesem zarówno państwa i jego organów, jak również społeczeństwa i każdej rodziny.

Przemoc jest zjawiskiem skomplikowanym i wieloaspektowym. Przemoc jest definiowana jako wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność człowieka lub przyczyniające

się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji.

I.2. Główne cechy przemocy w rodzinie

Przemoc jest bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, które podlega karze. W ostatnich latach możemy mówić o uwidocznieniu i nasileniu zakresu zjawiska przemocy w rodzinie. Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej i służby zobligowane do ochrony osób do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu pomoc w znalezieniu właściwego rozwiązania problemu.

Głównymi cechami przemocy są :

- intencjonalność - zamierzone działanie mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary;
- dysproporcja sił – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- naruszanie godności, praw i dóbr osobistych drugiej osoby – sprawca wykorzystuje przewagę siły, poniża ofiarę, deprecjonuje ją, ośmiesza i traktuje jak przedmiot;
- powodowanie cierpienia i szkód fizycznych lub psychicznych – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary. Szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe albo odroczone w czasie.

I.3. Rodzaje i formy przemocy

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna polegająca na m.in. biciu, znęcaniu się, głodzeniu, zamykaniu, kopaniu, policzkowaniu, szarpaniu, duszeniu, ciągnięciu za włosy, rzucaniu przedmiotami, ale także używaniu niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawaniu bólu.
2. Przemoc psychiczna to przede wszystkim sprawowanie przez sprawcę kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie ofierze, że jest do niczego, że jest brzydka, głupia, chora psychicznie, że nikt jej nie chce, że bez sprawcy sobie nie poradzi.
3. Przemoc seksualna – w szczególności występuje w postaci zmuszania do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary ukrywana.
4. Przemoc finansowa (ekonomiczna) to np. utrzymywanie ofiary w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, niedawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu.
5. Przemoc polegająca na osaczaniu – w postaci ciągłego chodzenia za ofiarą, śledzenia, dzwonienia w celu wyrządzenia krzywdy, zastraszenia lub nękania.
6. Przemoc w wymiarze społecznym – m.in. zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.
7. Zaniedbywanie występuje w postaci niezaspokajania lub uniemożliwienia zaspokajania potrzeb osobie zależnej. Ma ono szczególne znaczenie w przypadku relacji dziecko-rodzic

i odnosi się do niezaspakajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka, braku właściwej opieki i troski rodzicielskiej.

I.4. Cykle przemocy

Przeprowadzone badania wskazują trzy fazy powtarzającego się cyklu przemocy.

Są to:

- faza narastającego napięcia, która jest przykra dla ofiary, partner staje się podirytowany, nieprzyjemny w kontaktach. Często tej fazie towarzyszy wzmożone spożycie alkoholu lub zażywanie środków narkotycznych. Partner coraz częściej prowokuje kłótnie, nie panuje nad swoim gniewem. Ofiara przemocy stara się wówczas dostosować do sytuacji, wywiązuje się ze wszystkich swoich powinności, ulega partnerowi, przeprasza go, unika lub stara się być szczególnie miła.

- faza gwałtownej przemocy jest dotkliwa dla osoby, w stronę której przemoc jest kierowana. Partner staje się wówczas bardzo gwałtowny, często wpada w gniew, a skutki są zazwyczaj widoczne, najczęściej w postaci obrażenia ciała. Przyczyną eskalacji przemocy jest zazwyczaj jakiś drobiazg. W momencie dokonywania aktu przemocy ofiara stara się uspokoić partnera i chronić siebie, czuje się bezradna. Poddaje się przemocy, a po zakończeniu tej fazy ofiara przemocy zwykle jest w szoku, oszołomiona, często odczuwa wstyd i przerażenie. Popada w apatię, nie jest zdolna do jakichkolwiek działań.

- faza „miodowego miesiąca” jest okresem przemijającym, zatrzymuje ofiarę w cyklu przemocy. Partner wyraża skruchę, obiecuje poprawę i gwarantuje, że takie zdarzenia nie będą miały więcej miejsca. Stara się podać racjonalne dla ofiary wytłumaczenie swojego postępowania. Okazuje ciepło, komunikuje się z ofiarą, zdarza się, że przynosi prezenty. Ofiara zaczyna wierzyć w poprawę sprawcy, czuje się akceptowana, jej poczucie bezpieczeństwa wydaje się być zapewnione.

Po pewnym czasie niezależnie od zachowania ofiary, napięcie ponownie rośnie i cykl się powtarza.

II. Zjawisko przemocy w rodzinie

II.1. Czynniki ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie.

Istnieją cztery podstawowe czynniki związane z przemocą w rodzinie:

- międzypokoleniowy przekaz wzorców przemocy sprawia, że dziecko, które cierpiało wskutek zjawiska przemocy, było jego świadkiem, samo prawdopodobnie będzie stosowało przemoc w swojej rodzinie. Powieli przekaz kulturowy, dotyczący dominacji płci, pełnienia określonych ról w rodzinie, mitów i stereotypów ich funkcjonowania oraz stylu życia.

- niski status socjoekonomiczny jest drugim czynnikiem skorelowanym z przemocą w rodzinie. W rodzinach o niskim statusie częściej dochodzi do przemocy. Niskie zarobki, bezrobocie, zagrożenie utraty pracy powodują dodatkowy stres, często tłumiony przez alkohol. Narastająca frustracja prowadzi do odreagowania poprzez przemoc wobec członków rodziny. Przemoc stosowana w rodzinie jest „atrakcyjna”, ponieważ prowadzi do szybkiego

rozładowania napięcia, pozwala na kontrolowanie i sprawowanie władzy w rodzinnym mikroświecie.

- izolacja społeczna rodziny którą określić można na podstawie kontaktów z sąsiadami, znajomymi, organizacjami i instytucjami oraz częstotliwości zmiany miejsca zamieszkania. Najczęstszymi osobami pierwszego kontaktu ofiary są przede wszystkim sąsiedzi, dalsza rodzina, znajomi.

- stres społeczny jest jednym z czynników korelujących z przemocą w rodzinie. Wpływ na ten rodzaj stresu mają zmiany społeczne, dotyczące m.in. pracy. Powoduje to zakłócenie funkcjonowania rodziny.

II.2 Cechy osób uwikłanych w relacje rodzinne oparte na przemoc

U osób poddawanych długotrwałej przemocy w rodzinie można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych do których zaliczyć należy:

- niską samoocenę,
- wysoką zależność od partnerów,
- niepokój i depresję,
- izolację społeczną,
- poczucie własnej winy,
- podporządkowanie się,
- ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relację ze sprawcą,
- irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy,
- nadużywanie alkoholu i narkotyków,
- choroby związane ze stresem.

Wyodrębniono również właściwości przypisane osobom stosującym przemoc tj.:

- niska samoocena i poczucie niedostosowania,
- poczucie izolacji i braku wsparcia społecznego,
- brak umiejętności społecznych i asertywności,
- zaburzenia psychiczne, lęk, depresja,
- nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków,
- słaba kontrola impulsów i zachowania antyspołeczne,
- zaborczość, zazdrość, lęk przed porzuceniem,
- zrzucanie winy na innych, podsycanie sporów, okazywanie agresji, złości
- brak empatii w stosunku do zależnej ofiary,
- problemy społeczno-ekonomiczne,
- doświadczenie przemocy w rodzinie

II.3. Konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, której konsekwencją są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym ofiary, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. Obciążająca sytuacja związana z zagrożeniem, gwałt, przemoc ze strony

partnera może spowodować rozległe i trwałe następstwa w życiu psychicznym ofiary. Wszystkie zdarzenia i przejścia związane z wystąpieniem przemocy powodują psychiczny uraz. Występuje wówczas Zespół Stresu Pourazowego (PTSD). Może być on efektem jednorazowego wydarzenia lub też konsekwencją powtarzającej się spirali przemocy, wielokrotnych nadużyć i aktów, przy czym urazy te będą różnić się formą oraz trwałością.

Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, czego efektem są również koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również niszczyć kontakty społeczne, przyjaźń oraz miłość i przywiązanie do rodziny. System obronny ofiary zwykle załamuje się, staje się ona bezbronna i uległa, towarzyszy jej poczucie zniechęcenia, zmęczenia fizycznego i psychicznego oraz rezygnacji we wszystkich sferach życia. Mogą również wystąpić stany tzw. zawężenia, czyli stany zmiany świadomości. Stan ten jest swojego rodzaju ucieczką przed rzeczywistością. Osoby, które doznały przemocy przejawiają również zaburzenia regulacji emocji. Nie radzą sobie z wybuchami agresji. Innym razem natomiast wyrażają niechęć do jakichkolwiek form przemocy. Towarzyszy im również wzmożone napięcie oraz nerwowość. Objawy te nasilają się i utrwalają w sytuacji powtarzających się napadów i aktów przemocy.

W sytuacji kiedy ofiara dochodzi do przekonania, iż nie może nic zrobić, nie ma wpływu na sytuację, popada w stan biernej rezygnacji. Często w połączeniu z pewnym specyficznym poczuciem winy (wywołanym przekonaniem, iż to ona jest winna takiego zachowania sprawcy) może to doprowadzić do syndromu wyuczonej bezradności. Ofiara wówczas „poddaje się”, zaprzestaje jakichkolwiek działań, gdyż zdaje sobie sprawę, iż nie ma znacznego wpływu na to, co się dzieje. Skutki tego syndromu mogą być wielorakie. Od deficytów poznawczych (przekonanie o niemożności zmiany sytuacji i wpływu), poprzez deficyty w motywacji, do deficytów emocjonalnych wyrażających się w stanach apatii, lęku i depresji.

II.4 Charakterystyka osób stosujących przemoc w rodzinie

Badania prowadzone wśród osób, które stosują przemoc wskazują, że nie ma jednolitego portretu sprawcy. Wyodrębnić można u sprawców pewne cechy wspólne, do których można zaliczyć:

- doznawanie przemocy w rodzinie

Wiele osób, które w swoim dorosłym życiu stosują przemoc – doznawało jej w dzieciństwie. Niektórzy z nich to ofiary ostrej przemocy fizycznej (bicie, celowe oparzenia, głodzenie), psychicznej (wyzwiska, straszenie, grożenie, szantaż, zamykanie w ciemnych, zimnych pomieszczeniach), seksualnej czy skrajnego zaniedbania. Badania pokazują, że 40% sprawców przemocy skazanych za znęcanie się nad rodziną było ofiarami przemocy w dzieciństwie, a 65% - twierdziło, że relacje pomiędzy ich rodzicami były złe i pełne konfliktów. Wśród sprawców przemocy są także osoby, które w dzieciństwie były świadkami przemocy – same nie były krzywdzone, ale widzieli jak ojciec znęca się nad matką, jak matka bije ich młodsze rodzeństwo.

- przekonania

Przemoc wynikać może z systemu przekonań i może być narzędziem do narzucania swoich poglądów. Wielu sprawców przemocy uważa, że władza, dominacja i kontrola w relacjach rodzinnych to nieodłączny element funkcjonowania mężczyzny, co gwarantuje mu uprzywilejowaną pozycję. W związku z powyższym naturalne wydaje się im oczekiwanie, że to zdanie mężczyzny będzie najważniejsze. Niektórzy mężczyźni stosujący przemoc reprezentują określone poglądy na rolę kobiet w małżeństwie i rodzinie. Są przekonani, że powinny one przede wszystkim urodzić i wychowywać dzieci, utrzymywać porządek w mieszkaniu, gotować, czuwać nad dobrą atmosferą w domu, dbać o to, aby po powrocie z pracy mężczyzna mógł spokojnie odpocząć. Sprawcy przemocy mają także silne przekonanie, że to co się dzieje w ich domu, w ich rodzinie, to wyłącznie ich prywatna sprawa.

- przemoc jako forma wpływu

Stosowanie przemocy przynosi sprawcy wymierne korzyści. Najważniejszą z nich wydaje się to, że w stosunkowo krótkim czasie jest on w stanie osiągnąć wszystko czego oczekuje. Przemoc i agresja są metodą rozwiązywania konfliktów, wyznaczają pozycję w rodzinie, dają szansę na szybkie wyegzekwowanie zamierzonych celów.

Większość sprawców przemocy posiada autorytarne poglądy. Są przekonani o słuszności swoich działań, nie znoszą sprzeciwu, a każda sytuacja, w której partnerka będzie miała odmienne zdanie, jest interpretowana przez nich jako niesubordynacja i złamanie „ładu i porządku”.

- manipulacja

Sprawca przemocy potrafi bardzo logicznie wyjaśnić swoje zachowanie wobec bliskich. Zwykle doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że postępuje niewłaściwie. Usprawiedliwia wtedy swoje zachowanie, zrzuca odpowiedzialność za swoje czyny na ofiary, bagatelizuje, neguje obowiązujące zasady i wartości. Stosuje cały wachlarz manipulacji, żeby odsunąć od siebie podejrzenie i usprawiedliwić swoje działanie.

- trudności w radzeniu sobie z emocjami

Osoby, które stosują przemoc często mają kłopoty w rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć. Przeżywanie emocji, wzruszeń, wydaje im się „nie męskie”, w związku z tym jedyne co są w stanie zaakceptować u siebie to złość, gniew, zdenerwowanie. Wiele osób, które stosują przemoc wobec swoich bliskich posiada bardzo niskie poczucie własnej wartości, są niepewne swojej pozycji w rodzinie i w kontaktach z osobami spoza rodziny. Odczuwają obawę przed porzuceniem, a to może skutkować zazdrością i potrzebą kontrolowania innych. Czują się zagrożone negatywną oceną innych osób, przeżywają lęk przed opiniami, sądami na swój temat. Łatwiej wpadają w złość i gniew.

- przemoc jako „zasłużona” kara

Niektórzy sprawcy sięgają po zachowania przemocowe, ponieważ – ich zdaniem – są one metodą wymierzania „zasłużonej” kary. Przemoc wobec bliskich przypomina realizację przygotowanego scenariusza: jest zaplanowana (czasem ze szczegółami) i realizowana bez emocji.

- alkohol i inne czynniki ryzyka

Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieskiej Karty” wynika, że blisko 70% osób, wobec których interweniują policjanci w związku z przemocą w rodzinie, to osoby, które w chwili krzywdzenia swoich bliskich były pod wpływem alkoholu.

III. Przemoc w rodzinie w świetle obowiązujących przepisów prawa

Do podstawowych aktów prawnych regulujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należą:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1119 z późn. zm.).
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 przyjęty Uchwałą Nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021r.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym do zadań własnych powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim w latach 2017-2019 – analiza danych opracowana przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

IV.1 Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w Powiecie Przemyskim

Zjawisko przemocy w rodzinie najczęściej kategoryzowane jest ze względu na płeć. Statystyki pokazują, że zdecydowaną większość ofiar/osób doświadczających przemocy stanowią kobiety podczas, gdy sprawcami/osobami stosującymi przemoc zazwyczaj są mężczyźni.

W statystyce prowadzonej przez Komendę Miejską Policji w Przemyśle najliczniejszą grupę osób doświadczających przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim w latach 2017- 2019 stanowią kobiety. Pozytywną zmianą jest spadek w roku 2019 liczby kobiet doświadczających przemocy w stosunku do lat poprzednich (w 2017 r. o 3 kobiety, w 2018 r. o 8 kobiet). Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do mężczyzn i osób małoletnich (do 18 r.ż.). W 2019r. również zanotowano spadek liczby poszkodowanych w tych grupach porównaniu z rokiem 2017 i 2018. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 1.

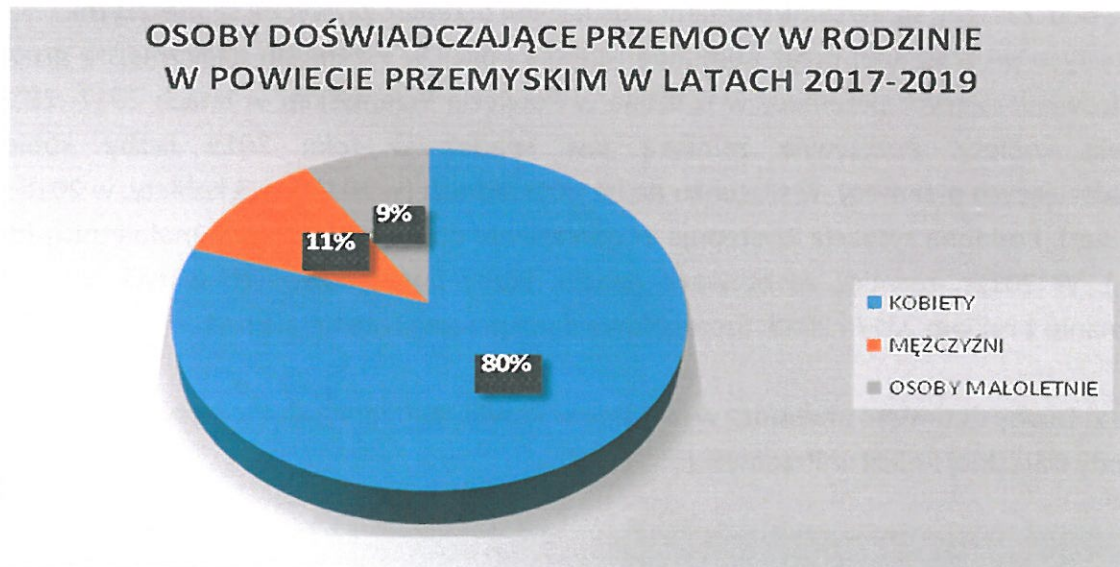
Tabela 1. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w Powiecie Przemyskim w statystykach Komendy Miejskiej Policji w Przemyśle

LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE								
2017r.			2018r.			2019r.		
KOBIETY	MEŻCZYŹNI	NIELETNI	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	NIELETNI	KOBIETY	MEŻCZYŹNI	NIELETNI
67	9	9	72	11	11	64	8	2
85			94			74		

Źródło: Opracowanie Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach.

Wykres nr 1, obrazuje procentowe zestawienie wszystkich osób, które według danych policyjnych zostały dotknięte przemocą w całym Powiecie Przemyskim na przestrzeni lat 2017 - 2019. Jednoznacznie wynika, że w 80% osobami, które padają ofiarą przemocy ze strony najbliższych na terenie całego Powiatu Przemyskiego są kobiety, 11% ogółu osób doświadczających przemocy w rodzinie stanowią mężczyźni, a 9% osoby małoletnie (do 18 r.ż.).

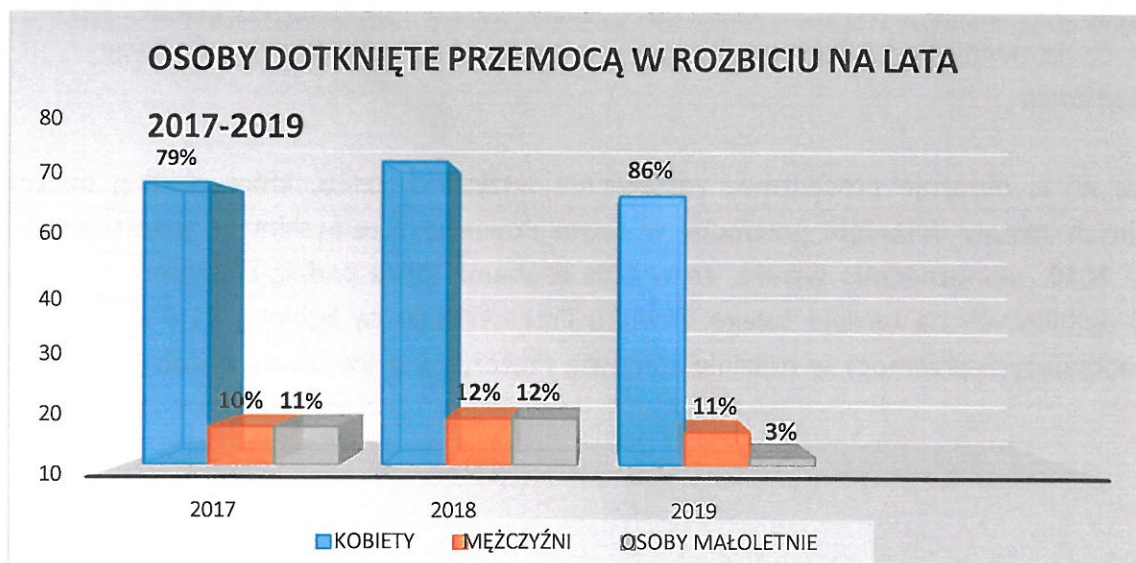
Wykres 1. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w Powiecie Przemyskim w statystykach Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

Źródło: Opracowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

Dokonując analizy małoletnich dotkniętych przemocą w latach 2017-2019 zauważa się. W 2019 r. małoletni mieszkańcy Powiatu Przemyskiego stanowili 3% wszystkich osób pokrzywdzonych. Natomiast w latach 2017 i 2018 odsetek osób doświadczających przemocy będących niepełnoletnimi ofiarami stanowił odpowiednio 11% i 12% ogółu wszystkich pokrzywdzonych (wykres 2).

Wykres 2: Osoby dotknięte przemocą w rodzinie z terenu Powiatu Przemyskiego z uwzględnieniem płci i wieku wg danych KMP Przemyśl

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu

Wg danych liczbowych uzyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Przemyskiego wynika, że przemoc domowa na terenie Powiatu Przemyskiego wpisuje się w ogólną tendencję dotyczącą grup dotkniętych przemocą domową. Zauważa się, że coraz większą liczbę ofiar stanowią osoby niepełnosprawne, osoby małoletnie, a także osoby starsze, które ukończyły 66 rok życia.

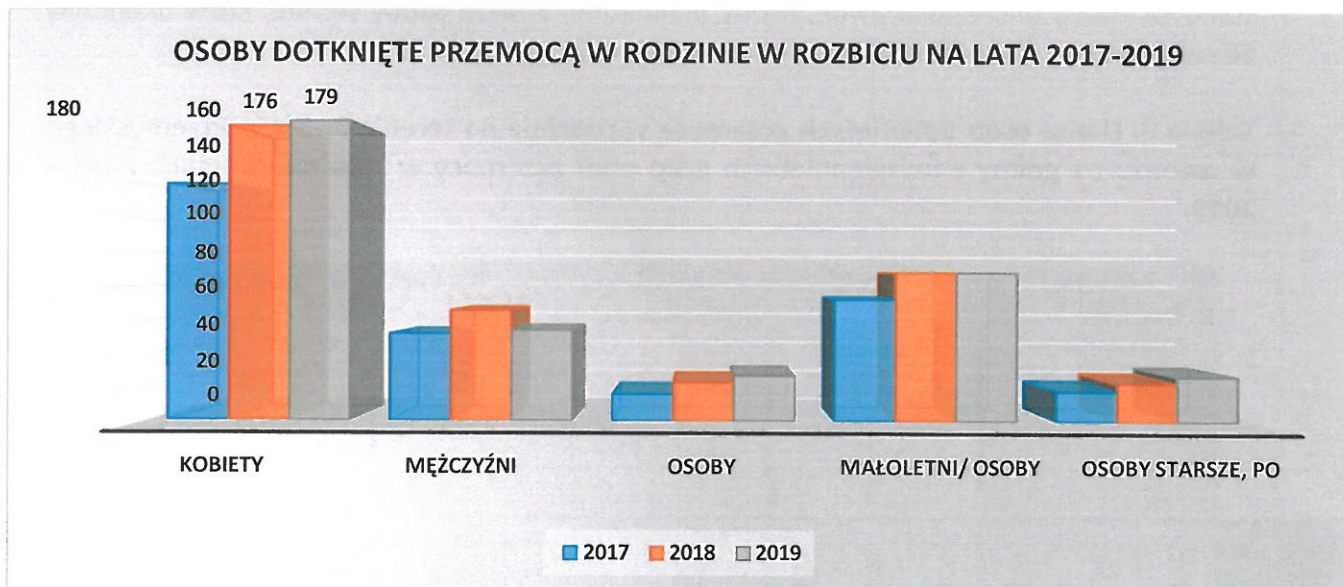
Tabela 2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Powiatu Przemyskiego w rozbiciu na gminy z uwzględnieniem grup ofiar przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2019.

LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE W POWIECIE PRZEMYSKIM															
GMINA	KOBIECY W LATACH			MĘŻCZYŹNI W LATACH			OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W LATACH			OSOBY DO 18 r.ż. W LATACH			OSOBY STARSZE 66 lat i powyżej W LATACH		
	2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.
Bircza	26	25	25	12	9	9	0	1	2	25	24	22	3	1	3
Dubiecko	5	5	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Fredropo I	16	17	15	3	0	0	2	3	3	1	0	1	0	2	2
Krasiczyn	11	19	17	5	7	5	2	2	3	7	12	9	3	1	3
Krzywcza	1	12	7	8	1	0	1	4	4	0	0	0	1	4	2
Medyka	16	13	11	3	4	2	1	1	2	2	2	1	5	4	3
Orły	18	30	26	6	17	10	2	7	1	12	19	11	2	6	2
Przemysł	26	31	29	5	1	9	3	1	4	9	6	15	2	1	4
Stubno	10	14	13	10	14	13	4	1	2	1	4	4	2	2	3
Żurawica	12	10	18	0	13	3	1	3	6	16	22	26	1	1	5
RAZEM:	141	176	179	52	66	51	16	23	27	73	89	89	19	23	27

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

Zgodnie z przedstawionymi przez GOPSy danymi liczbowymi w 2019r. łączna liczba osób dotkniętych przemocą domową na terenie Powiatu Przemyskiego wyniosła 376. Najliczniejszą grupę osób stanowiły kobiety - 179 osób, co stanowiło 48% ogólnej liczby ofiar przemocy w Powiecie Przemyskim. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie - 89 osób, 24% ogółu i mężczyźni - 51 osoby, 14% ogółu. Osoby niepełnoletnie – 27 osób, co stanowi 7% ogółu oraz osoby starsze również 7%. Przy czym na przełomie lat 2017 – 2019 zaobserwowano systematyczny wzrost pokrzywdzonych w grupach osób niepełnosprawnych i osób starszych. W grupie osób niepełnosprawnych nastąpił wzrost z 16 pokrzywdzonych w 2017 r. do 27 osób w 2019r. Z kolei w grupie osób starszych w 2017 r. przemocy doświadczyło 19 seniorów, a w 2019 r. liczba ta wyniosła 27 osób.

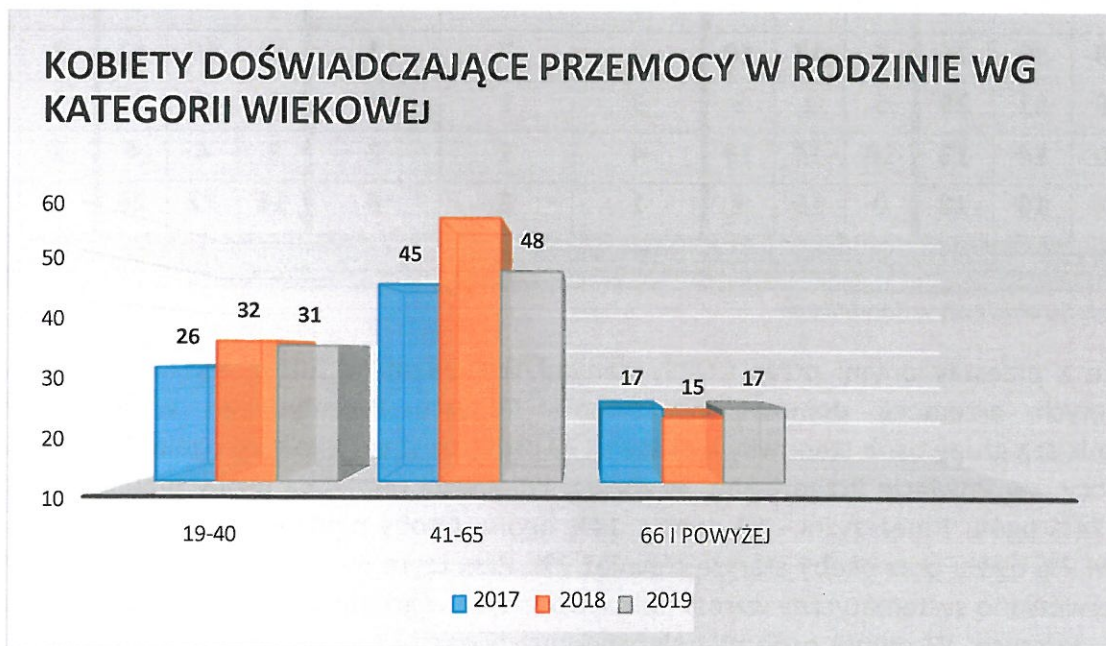
Wykres 3: Osoby dotknięte przemocą w rodzinie z terenu Powiatu Przemyskiego w latach 2017 – 2019.

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

Wśród kobiet, które w 2019 r. doświadczyły przemocy w rodzinie zdecydowaną większość stanowią kobiety w przedziale wiekowym 41-65 r.ż. (50%), kobiety pomiędzy 19-40 (32%) i kobiety w wieku senioralnym, po 66 r.ż. (18%).

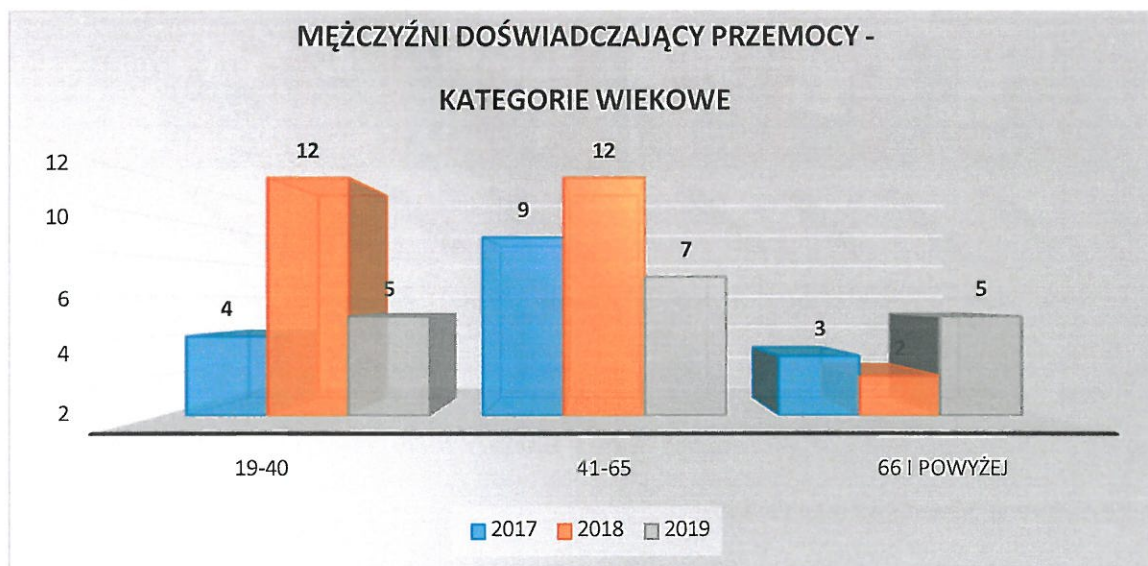
Wykres 4: Kobiety dotknięte przemocą w rodzinie z terenu Powiatu Przemyskiego z uwzględnieniem wieku.

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Przemyskiego. zestawienie z 7 gmin Powiatu z wyłączeniem Dubiecka, Fredropolu i Stubna – brak szczegółowych danych w kategoriach wiekowych

W 2019r. odnotowano 17 mężczyzn z Powiatu Przemyskiego, dotkniętych przemocą w rodzinie. W grupie tej 41% (7 osób) stanowią mężczyźni w wieku 41-56, zaś 35% (6 osób) seniorzy powyżej 66 lat. Pozostałą grupę stanowią mężczyźni pomiędzy 19-40 r.ż. (24%).

Wykres 5: Mężczyźni dotknięci przemocą w rodzinie z terenu Powiatu Przemyskiego wg kategorii wiekowej.

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

IV.2 Procedura „Niebieskiej Karty” – analiza danych

Niejednokrotnie konsekwencją przemocy domowej jest wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

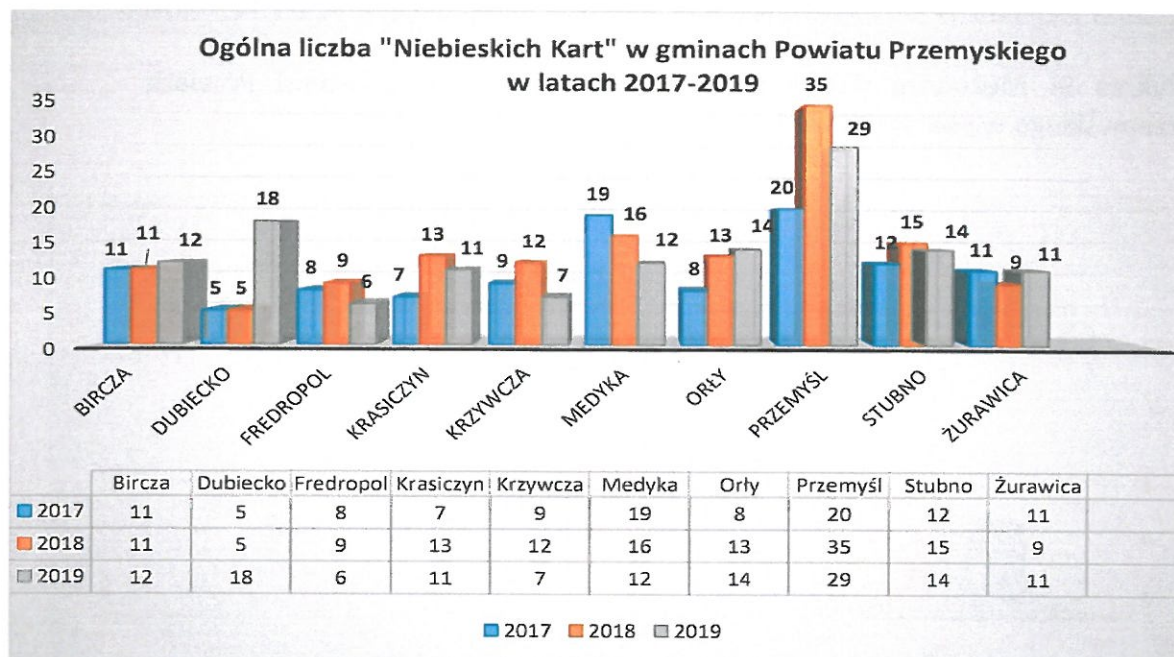
Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarne podejście procedury „Niebieska Karta” ma na celu zintensyfikowanie działań służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o w/w procedurę” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu w latach 2017 - 2019 sporządzono łącznie 220 „Niebieskich Kart” na terenie Powiatu Przemyskiego. W roku 2017 zostało założonych 70 „Niebieskich Kart”, w których wskazano 74 osoby stosujące przemoc, w 2018 r. – 79 „Niebieskich Kart” i 79 sprawców przemocy, natomiast w roku 2019 liczba „Niebieskich Kart” wynosiła 71, a liczba sprawców 74. Zdecydowaną grupę sprawców przemocy domowej stanowili mężczyźni.

Z zamieszczonego wykresu nr 6 wynika, że najwyższa liczba „Niebieskich Kart” w latach 2017-2019 została założona w Gminie Przemyśl. Z kolei najniższa liczba w latach 2017 i 2018 w Gminie Dubiecko, a w 2019 r. w Gminie Fredropol. Ogółem w ciągu analizowanych 3 lat na terenie Powiatu Przemyskiego pozostawało 396 „Niebieskich Kart”.

Wykres 6. Liczba „Niebieskich Kart” w gminach Powiatu Przemyskiego w rozbiu na lata 2017-2019

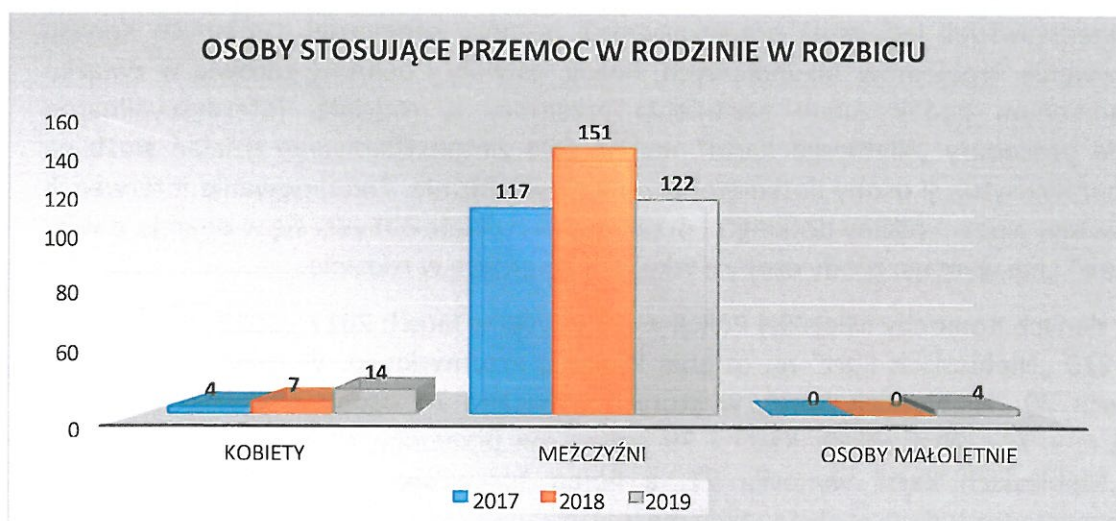

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

IV. 3. Osoby stosujące przemoc w rodzinie w Powiecie Przemyskim – analiza danych

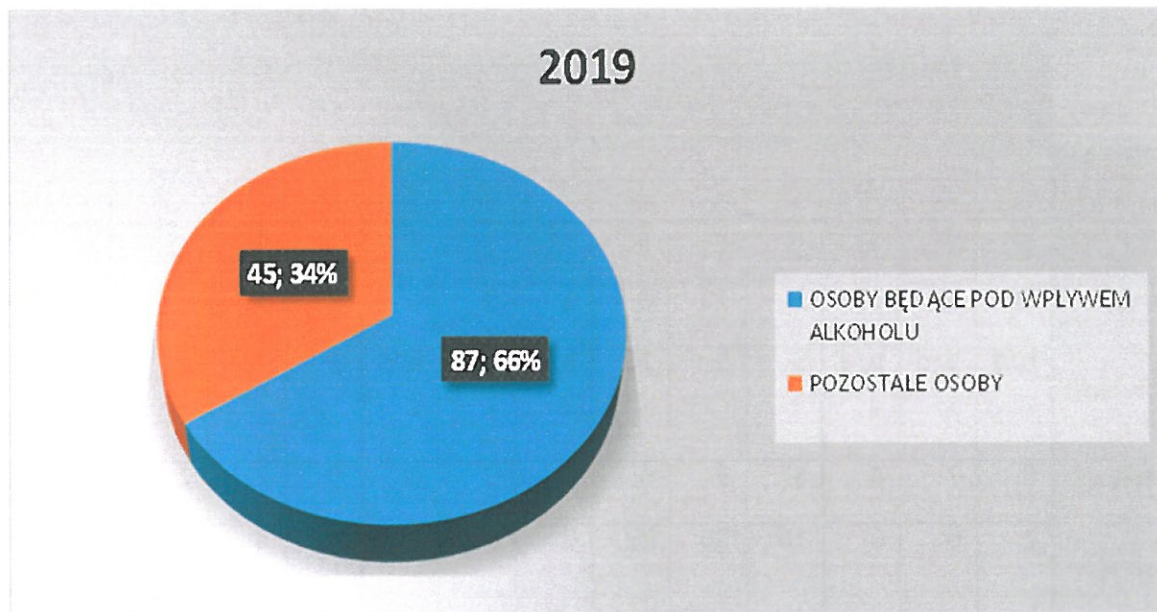
Z danych liczbowych wynika, że mężczyźni najczęściej dopuszczają się przemocy wobec najbliższych członków rodziny. Udział kobiet jako sprawców przemocy domowej jest dużo mniejszy.

Wykres 7: Osoby stosujące przemoc w rodzinie z terenu Powiatu Przemyskiego w latach 2017 – 2019

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

Wykres 8: Osoby stosujące przemoc będące pod wpływem alkoholu w 2019 roku

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

Z analizy danych liczbowych z 2019 r. wynika, że większość osób stosujących przemoc w rodzinie działała pod wpływem alkoholu - 87 osób. Osoby te stanowią 66% ogólnej liczby sprawców. W Powiecie Przemyskim odnotowano 132 osoby, wobec które stosowały przemoc.

IV. 4 Statystyka rodzajów przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim

Analizując dane uzyskane z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej wchodzących w skład Powiatu Przemyskiego wynika, że w latach 2017-2019 dominującym rodzajem przemocy, której doświadczały osoby pokrzywdzone była przemoc psychiczna. Kolejno po niej występowały: przemoc fizyczna, przemoc ekonomiczna i zaniedbanie. Ujawnianie i zgłaszanie przypadków przemocy w rodzinie wzrosło w latach 2017/2018. W przypadku przemocy psychicznej w 2017 r. jej ofiarą padło 101 osób, a w 2018 r. już 139 osób. Podobny skok zaobserwowano w przypadku przemocy fizycznej. W 2017 r. - 67 osób przyznało się do doświadczenia tej formy przemocy, a w 2018 r. było już 78 pokrzywdzonych. Równoległe nastąpił przyrost osób będących ofiarą przemocy ekonomicznej – wzrost z 35 osób w 2017 r. do 68 osób w 2018 r.

Najrzadziej zgłaszaną formą przemocy wśród mieszkańców Powiatu Przemyskiego była przemoc seksualna. Ponadto najmniej danych uzyskano do analizy odnośnie „zaniedbania”. Jedynie 5 gmin uwzględniło tą formę przemocy w swoich statystykach.

Tabela 3. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie w rozbiciu na poszczególne rodzaje przemocy w latach 2017 – 2019

GMINA	PRZEMOC FIZYCZNA			PRZEMOC PSYCHICZNA			PRZEMOC SEKSUALNA			PRZEMOC EKONOMICZNA			ZANIEDBANIE		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Bircza	16	14	12	9	11	8	1	0	0	7	6	7	5	4	7
Dubiecko	b/d *	b/d *	b/d *	5	5	18	b/d *	b/d *	b/d *	3	3	7	b/d *	b/d *	b/d *
Fredropol	6	7	4	8	9	6	0	0	0	3	2	2	3	2	0
Krasiczyn	2	6	6	16	26	22	0	0	0	3	4	2	b/d *	b/d *	b/d *
Krzywcza	3	5	3	6	6	3	0	0	0	0	2	1	b/d *	b/d *	b/d *
Medyka	18	17	13	19	17	13	0	1	0	0	2	0	1	0	0
Orły	8	17	14	13	32	22	1	0	0	13	32	22	13	32	22
Przemysł	14	12	16	25	33	31	1	0	2	6	17	5	0	0	0
Stubno	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *
Żurawica	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *	b/d *
OGÓŁEM	67	78	68	10 1	13 9	123	3	1	2	35	68	46	22	38	29

Źródło: Opracowanie SOWdOPwR w Korytnikach

W 2019 r. osoby pokrzywdzone w Powiecie Przemyskim najczęściej padały ofiarą przemocy psychicznej (46%), przemocy fizycznej - 25%.

IV.5. Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie danych oraz doświadczeń Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

Na terenie Polski funkcjonuje 35 Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. W samym Województwie Podkarpackim takich ośrodków jest cztery, jeden mieści się na terenie Powiatu Przemyskiego – w gminie Krasiczyn w miejscowości Korytniki.

Celem działania Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach jest zapewnienie ofiarom przemocy domowej wsparcia, poczucia bezpieczeństwa oraz szeroko rozumianej pomocy, która ma na celu przerwanie traumatycznych doświadczeń oraz odnalezienie się w nowej

rzeczywistości, a także odbudowanie w osobach pokrzywdzonych poczucia własnej wartości i systematyczne motywowanie do zmian. Jest to szczególny rodzaj placówki pomocowej, która zapewnia usługi w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych oraz w zakresie terapeutyczno – wspomagającym; m.in. nieodpłatne, bezpieczne, okresowe schronienie (dla nie więcej niż 20 osób), ochronę przed osobą stosującą przemoc w rodzinie, diagnozę problemu przemocy w rodzinie oraz opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy.

IV.6. Klienci stacjonarni Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach pochodzący z terenu Powiatu Przemyskiego

W okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2019 r. z pomocy całodobowej, połączonej z pobytem w SOW w Korytnikach skorzystało łącznie: 107 osób.

Tabela 4. Frekwencja całoroczna w latach 2017-2019 (pobyt stacjonarny)

L.p.	Rok	Osoby dorosłe	Dzieci	Ogółem
1.	2017	15	18	33
2.	2018	18	22	40
3.	2019	15	19	34
	RAZEM	48 (w tym 14 os. Dorosłych z Powiatu Przemyskiego)	59 (w tym 18 dzieci z Powiatu Przemyskiego)	107 (32 osoby z Powiatu Przemyskiego)

Źródło: Dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

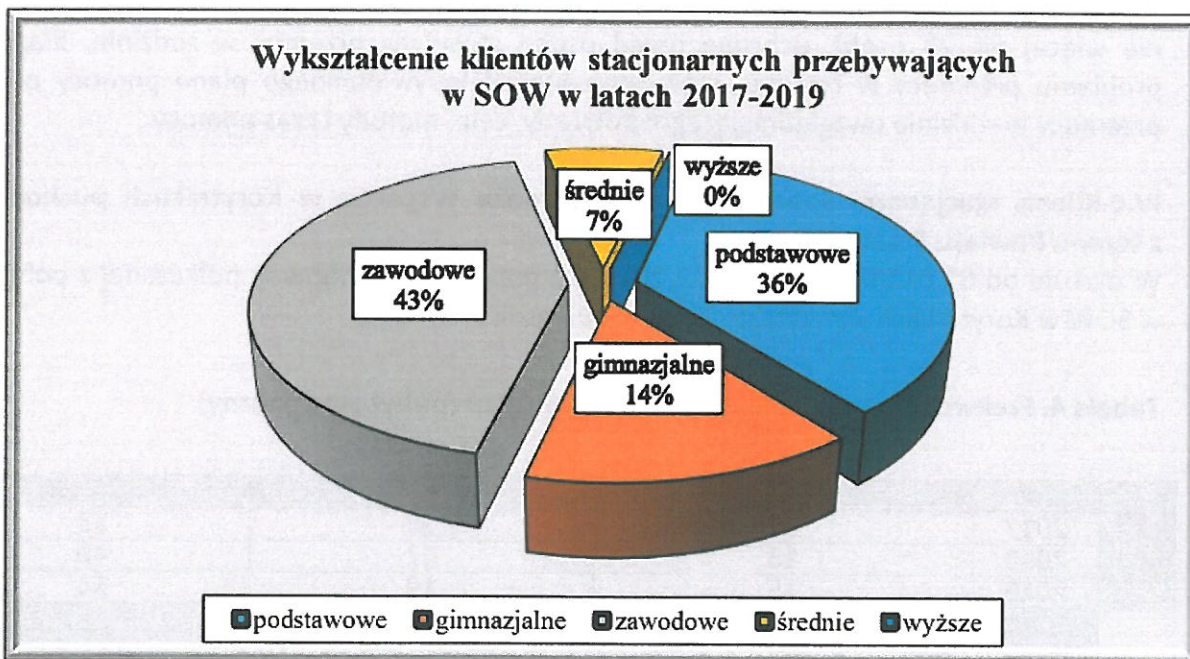
Na przełomie 2017-2019 z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach w formie stacjonarnej skorzystało łącznie 107 osób, w tym 32 osoby z terenu Powiatu Przemyskiego (14 osób dorosłych i 18 dzieci). 100% osób dorosłych stanowiły kobiety.

Analizując powyższe dane klienci stacjonarni pochodzący z Powiatu Przemyskiego to 29% ogółu mieszkańców SOW w Korytnikach.

Blisko 35% klientów stacjonarnych Ośrodka zamieszkujących Powiat Przemyski na przestrzeni analizowanych 3 lat stanowiły osoby pomiędzy 19, a 40 rokiem życia. Z uwagi na fakt, że mieszkankami Ośrodka były matki z dziećmi – procent małoletnich mieszkańców Powiatu Przemyskiego czasowo przebywających w SOW wynosił – 56%.

Wykształcenie klientów stacjonarnych Ośrodka w analizowanym okresie przedstawiało się następująco: zdecydowana większość, bo aż 43 % osób posiadało wykształcenie zawodowe. Znaczny odsetek klientów wykazało się wykształceniem podstawowym – 36%. Na dalszych pozycjach uplasowały się osoby z wykształceniem gimnazjalnym – 14%, oraz średnie – 7%. Żadna z osób pochodząca z terenu Powiatu Przemyskiego, a czasowo zamieszkująca w Ośrodku w okresie 2017-2019 rokiem nie posiadała wykształcenia wyższego.

Wykres 9. Wykształcenie klientów stacjonarnych przebywających w SOW w latach 2017- 2019

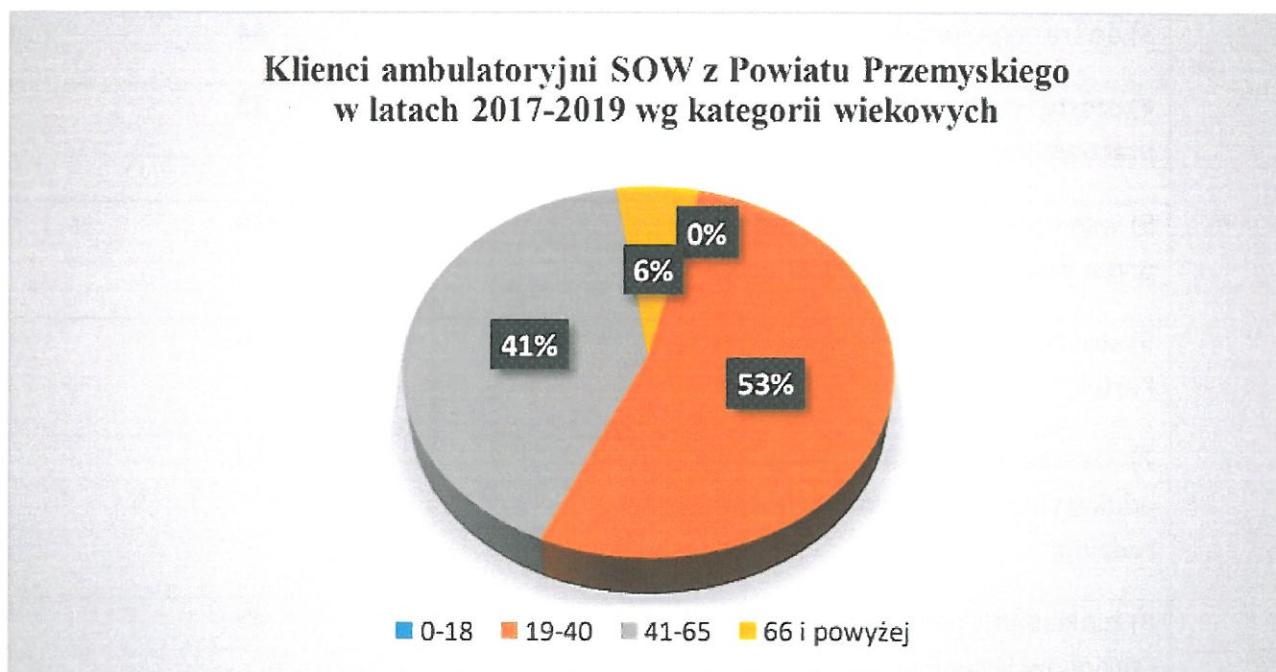
Źródło: Dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

Wśród klientów Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach są również pochodzący klienci ambulatoryjni. Są to osoby doświadczające przemocy, których sytuacja nie wymaga stałego pobytu w Ośrodku albo osoby pokrzywdzone, które pomimo trudnej sytuacji domowej nie wykazują gotowości do opuszczenia własnego domu.

W latach 2017-2019 z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach w formie ambulatoryjnej skorzystało: 15 osób z terenu Powiatu Przemyskiego w 100% były to kobiety.

Blisko 53% klientów ambulatoryjnych Ośrodka zamieszkujących Powiat Przemyski na przestrzeni w latach 2017 - 2019 stanowiły osoby pomiędzy 19, a 40 rokiem życia. Na drugiej pozycji uplasowały się osoby w przedziale wiekowym 41-65. Z kolei osoby w wieku senioralnym, tj. po 66 r.ż. stanowiły 6% osób korzystających z pomocy i wsparcia SOW w Korytnikach w formie poza stacjonarnej.

Wykres 11. Klienci ambulatoryjni SOW z Powiatu Przemyskiego w latach 2017 – 2019 według kategorii wiekowych

Źródło: Dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach

V. Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielenie skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

W IV kwartale 2022r. przeprowadzono badanie ankietowe we wszystkich gminnych ośrodkach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Przemyskiego mającą na celu uszeregowanie wg istotności czynników sprzyjających lub utrudniających udzielenie skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na podstawie zdobytego doświadczenia w omawianym zakresie w latach 2019-2021. W obu przypadkach zastosowano skalę punktową dla każdej odpowiedzi od 1 – 5 przy założeniu, że 1 oznacza najmniej znaczący czynnik, 5 – najwięcej znaczący czynnik.

Pozyskane dane ujęto w poniższych tabelach:

Tabela nr 5: Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

Rodzaj czynnika	Ilość punktów
1) specjalistyczne poradnictwo w tym:	
prawne	44
psychologiczne	46

2) znajomość osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	40
3) dobra współpraca między instytucjami	44
4) częste wizyty w środowiskach pracowników socjalnych	38
5) wsparcie dla osób dotkniętych przemocą ze strony rodziny i znajomych	38
6) stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”	40
7) realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	34
8) funkcjonowanie Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	45
9) możliwość udziału osób zajmujących się przemocą w rodzinie w szkoleniach, podnoszących wiedzę w tym zakresie	39
10) wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	43
11) doświadczenie służb w pracy z ofiarami przemocy w rodzinie i sprawcami przemocy w rodzinie oraz członkami ich rodzin	47
12) Inne/jakie?	-

Źródło: dane PCPR na podstawie danych z 10 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Przemyskiego

Tabela nr 6: Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

Rodzaj czynnika	Ilość punktów
1) niski poziom świadomości, mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie, przyzwolenie na przemoc	44
2) niechęć osoby doświadczającej przemocy do ujawnienia problemu przemocy	41
3) utrudniony dostęp do placówek poradnictwa specjalistycznego	36
4) społeczna akceptacja wobec aktów przemocy w rodzinie	40
5) obawy osób dotkniętych przemocą do podjęcia zmiany swojej sytuacji	49
6) niechęć do podjęcia terapii przez osoby stosujące przemoc	53
7) brak współpracy pomiędzy instytucjami	39
8) uzależnienia sprawcy /ofiary przemocy	49
9) zależność finansowa od sprawcy	46
10) lęk przed sprawcą	53
11) brak wiary osób poszkodowanych w skuteczność pomocy	45
12) zastraszanie ofiary przemocy przez sprawcę	49
13) Inne/jakie?	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Przemyskiego

Jak wynika z przedstawionych tabel najbardziej sprzyjającym czynnikiem skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jest doświadczenie służb w pracy z ofiarami

przemocy w rodzinie i sprawcami przemocy oraz członkami ich rodzin, natomiast najbardziej utrudniające czynniki skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie to lęk ofiary przed sprawcą i niechęć do podjęcia terapii przez osoby stosujące przemoc.

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w latach 2019 – 2021 opracowały 204 plany pomocy osobom/rodzinom w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, wszczęły 369 procedur „Niebieskiej Karty”, złożone 41 zawiadomień do Policji, Prokuratury o powzięciu podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie. Zespoły Interdyscyplinarne rozpatrzyły 216 spraw.

Tabela nr 7: Dane liczbowe uzyskane z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Przemyskiego

Jednostki z terenu Powiatu Przemyskiego	Liczba opracowanych planów pomocy osobom/rodzinom w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie			Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”			Liczba zawiadomień Policji, Prokuratury o powzięciu podejrzenia o wystąpienia przemocy w rodzinie			Liczba rozpatrywanych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w rozbiciu na lata		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
GOPS Krasieczyn	1	0	0	8	14	14	0	0	0	0	0	0
GOPS Bircza	0	0	0	12	11	16	0	0	0	0	0	0
GOPS Dubiecko	1	0	0	18	14	15	0	1	0	15	12	11
GOPS Żurawica	0	1	0	18	28	22	13	8	8	0	0	0
GOPS Fredropol	6	9	6	6	9	6	2	0	0	13	13	15
GOPS Krzywczka	6	9	6	6	9	6	1	1	0	6	9	6
GOPS Medyka	18	15	7	18	15	7	0	0	1	0	0	0
GOPS Orły	-											
GOPS Przemyśl	23	25	18	27	25	19	2	3	1	37	23	23
GOPS Stubno	20	19	14	14	6	6	0	0	0	10	16	13
RAZEM:	75	78	51	127	131	111	18	13	10	81	73	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z 10 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Przemyskiego

VI. Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2019-2021

Z danych uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu wynika, że:

w 2019 roku na terenie miasta Przemyśl i Powiatu Przemyskiego łącznie założonych zostało 134 Niebieskie Karty (w tym w mieście 94 w powiecie 40) w których wskazano:

- 135 sprawców przemocy w tym 121 mężczyzn i 13 kobiet, 1 nieletni chłopiec
- 172 osoby pokrzywdzone przemocą w tym 109 kobiet w wieku do 65 lat, 9 kobiet w wieku powyżej 66 lat, 16 mężczyzn w wieku do 65 lat, 4 mężczyzn w wieku powyżej 66 lat oraz 34 nieletnich).

W założonych Niebieskich Kartach wskazano następujące rodzaje przemocy tj.:

- przemoc fizyczna – 103 przypadki,
- przemoc psychiczna – 132 przypadki,
- przemoc seksualna – 8 przypadków,
- inny rodzaj przemocy – 66 przypadków.

Komenda Miejska Policji w Przemyślu w 2019r. prowadziła 74 postępowania przygotowawcze z art. 207kk.

W 2020 roku na terenie Powiatu Przemyskiego założonych zostało 106 Niebieskich Kart (w tym w mieście 65, w powiecie 41), w których wskazano:

- 106 sprawców przemocy w tym: 95 mężczyzn i 11 kobiet,
- 130 osoby pokrzywdzone przemocą w tym 76 kobiet w wieku do 65 lat, 11 kobiet w wieku powyżej 66 lat, 8 mężczyzn w wieku do 65 lat, 6 mężczyzn w wieku powyżej 66 lat oraz 29 nieletnich.

W założonych Niebieskich Kartach wskazano następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – 78 przypadków
- przemoc psychiczna – 102 przypadki
- przemoc seksualna – 4 przypadki
- przemoc ekonomiczna - 2 przypadki
- inny rodzaj przemocy – 50 przypadków.

Komenda Miejska Policji w Przemyślu w 2020r. prowadziła 56 postępowań przygotowawczych z art. 207kk.

W 2021 roku na terenie miasta Przemyśl i Powiatu Przemyskiego łącznie założonych zostało 118 Niebieskich Kart (w mieście 79, w powiecie 39), w których wskazano:

- 119 sprawców przemocy w tym 108 mężczyzn i 11 kobiet,
- 129 osób pokrzywdzonych przemocą w tym 89 kobiet w wieku do 65 lat, 14 kobiet w wieku powyżej 66 lat, 10 mężczyzn w wieku do 65 lat, 1 mężczyzna w wieku powyżej 66 lat oraz 15 nieletnich.

W założonych Niebieskich Kartach wskazano następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna 92 przypadki,
- przemoc psychiczna – 125 przypadków,
- przemoc seksualna – 5 przypadków,
- inny rodzaj przemocy – 28 przypadków.

Komenda Miejska Policji w Przemyślu w 2021r. prowadziła 66 postępowania przygotowawcze z art. 207kk.

W ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Interwencji Kryzysowej, który udziela bezpłatnych porad psychologicznych, prawnych i socjalnych. W roku 2019 udzielono łącznie 27 porad w tym : 19 porad prawnych

oraz 8 porad psychologicznych. W roku 2020 udzielono 11 porad w tym : 5 porad prawnych i 6 porad psychologicznych. W roku 2021 udzielono 23 porady w tym : 6 porad prawnych, 17 porad psychologicznych.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach w ramach prowadzonej działalności udzielił całodobowej pomocy:

- W 2019 r. 34 osobom w tym 19 dzieci.
- W 2020 roku pomocą całodobową objęto 12 osób w tym 6 dzieci,
- W 2021 roku pomocą całodobową objęto 25 osób w tym 10 dzieci.

Ponadto Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach od 2008r. realizuje program korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie pn. "Zacznij wszystko od nowa...".

Edycje programu w 2019 r.	Liczba osób uczestniczących	Liczba osób, które ukończyły program
Grupa I	11	6
Grupa II	9	5
Grupa III	10	4

Edycje programu w 2020 r.	Liczba osób uczestniczących	Liczba osób, które ukończyły program
W związku z pandemią covid – 19 program nie odbył się	0	0

Edycje programu w 2021 r.	Liczba osób uczestniczących	Liczba osób, które ukończyły program
Grupa I	15	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SOWdOPwR

VII. Cele Programu

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Przemyskim.

Cele szczegółowe programu to:

- 1) zwiększenie wiedzy z zakresu przemocy oraz podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie,
- 2) zapewnienie ochrony i udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą,
- 3) zmiana postaw u osób stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 1

Zwiększenie wiedzy z zakresu przemocy oraz podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie

Działanie	Realizator	Partnerzy	Wskaźniki
1.Propagowanie wiedzy na temat przemocy w tym	SOWdOPwR PCPR	gminne ośrodki pomocy społecznej, poradnia	1.Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań

rodzinnej. 2.Upowszechnianie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez: - strony internetowe - ulotki informacyjne		psychologiczno - pedagogiczna	propagujących. 2. Liczba i rodzaj rozpowszechnianych materiałów informacyjnych.
--	--	-------------------------------	--

Cel szczegółowy 2

Zapewnienie ochrony i udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą

Działanie	Realizator	Partnerzy	Wskaźniki
1.Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób doznających przemocy i ich rodzin. 2. Udzielenie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie. 3. Zapewnienie schronienia w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie. 2. Współpraca w ramach posiadanych kompetencji z podmiotami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	SOWdOPwR PCPR	KM Policji gminne ośrodki pomocy społecznej	1.Liczba udzielonych porad 2.Liczba przyjętych osób do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach. 3. Ilość dzieci interwencyjnie umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 3

Zmiana postaw u osób stosujących przemoc

Działanie	Realizator	Partnerzy	Wskaźniki
Realizacja programów oddziaływań	SOWdOPwR	KM Policji gminne ośrodki pomocy społecznej	1.Liczba edycji programu oddziaływań

<p>korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2.Realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań. 3. Współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy policją, zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innymi służbami działającymi na terenie Powiatu Przemyskiego.</p>		i inne jednostki	<p>korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Liczba sprawców uczestniczących w programach korekcyjno- edukacyjnych oraz programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie i osób, które ukończyły program. 3.Informacje/ raporty z realizacji programów.</p>
--	--	------------------	--

VIII. Obszary działań

Podjęmowane działania oraz przewidywane efekty prowadzone będą w następujących obszarach :

- profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- edukacja – przekazywanie wiedzy na temat przemocy w tym w rodzinie, jej skutków, informowanie o możliwych formach pomocy,
- interwencja – ograniczenie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców przemocy;
- wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Wpływ na postawy społeczne wobec problemu przemocy w rodzinie.
- 2.Uściślenie współpracy podmiotów realizujących zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- 5.Ograniczenie skutków przemocy w rodzinie.

X. Realizatorzy i partnerzy

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy prowadzone są w jednostkach na terenie Powiatu Przemyskiego, które w ramach swoich działań statutowych zajmują się ochroną i wsparciem rodziny. W celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań nieodzowne jest zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na tej płaszczyźnie oraz przestrzeganie:

- zasady interdyscyplinarności, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów różnych zawodów, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji;
- zasady kompleksowości działań z uwagi na fakt, iż przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Przemyskim są:

1. Starostwo Powiatowe w Przemyślu,
2. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu.

Zadania realizowane będą przy współudziale:

1. gminnych ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Przemyskiego,
2. gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu Powiatu Przemyskiego,
3. zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej dla Powiatu Przemyskiego,
5. Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu oraz posterunków Policji w poszczególnych gminach,
6. Sądu,
7. Prokuratury,
8. placówek oświatowych w Powiecie Przemyskim,
9. organizacji pozarządowych działających na rzecz przestrzegania praw oraz wspierania dziecka i rodziny,
10. zakładów opieki zdrowotnej w ramach prowadzonej działalności.

XI. Monitorowanie Programu

Monitorowanie Programu będzie prowadzone w postaci gromadzenia danych dotyczących realizowanych działań zebranych w formie rocznych sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu oraz sprawozdania Specjalistycznego Ośrodka dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach.